

Livets Kilde hæfteserie

Nr. 18 4. årgang August 2005

Bjerg- prædikenen (3. del)

Vil du vide mere? Se vor hjemmeside

www.livetskilde.org

Guds Verdensvide Kirke
ISBN 87-989982-8-5

001BP3(d)082005

Hvis du ønsker flere eksemplarer af dette eller andre af vore hæfter,
skriv da blot til vor adresse i Sverige:

Livets Kilde, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 33, SE-270 35 Blentarp, Sverige

Andre hæfter i denne serie:

Bjergprædikenen (del 1)
Bjergprædikenen (del 2)
Den ukendte Jesus (del 1)
Den ukendte Jesus (del 2)
Er Gud død?
Gud og bøn
Gud og tilgivelse
Guds løfter
Guds profetier
Hvad er Guds kærlighed? (del 1)
Hvad er Guds kærlighed? (del 2)
Hvad styrer dit liv?
Jesus kommer igen
Jobs bog
Kristendommens fælder
Ord om tålmodighed
Ord om håb

Omslagsbilledet: Billedet er taget i Israel, og viser Genesaretsøen.
Med udgangspunkt i det Matthæus skriver lige før og lige efter
bjergprædikenen (Matthæus 4:23 og 8:5) mener man at Jesus holdt
den i nærheden af denne sø i Galilæa.

VOR FADER, DU SOM ER
i himlene! Helliget
blive dit navn, komme
dit rige, ske din vilje som i
himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også
vi forlader vore skyldnere, og led
os ikke ind i fristelse, men fri os
fra det onde. For dit er Riget og
magten og æren i evighed!
Amen.

Matthæus 6:9–13

DETTE ER DET TREDJE HÆFTE I SERIEN OM BJERGPRÆDIKENEN. I DET forrige hæfte drøftede vi Jesu forhold til loven, og kommenterede nogle af de vanskeligste vers i Matthæus, nemlig 5:17–20. Vi er nu kommet til de eksempler Jesus gav for at forklare hvad han mente da han sagde at vor retfærdighed måtte overgå farisæernes hvis vi skulle kunne komme ind i Guds rige (Matthæus 5:20).

Det første eksempel drøftede vi i det forrige hæfte, nemlig det Jesus sagde angående at være vred på en anden person uden grund. I dette hæfte vil vi kommentere de øvrige eksempler på den retfærdighed, den standard, som Gud forventer af kristne. Vi vil se at Gud har større forventninger til os der er under den nye pagt, end han havde til Israel under den gamle. Det indebærer blandt andet at vi skal tilgive andre ligesom Gud har tilgivet os. Vi skal elske vore fjender. Hvordan kan vi gøre det? Jesus siger at vi skal være fuldkomne (vers 48).

Derefter vil vi kommentere Fadervor, som er selve grundstammen i Bjergprædikenen (Matthæus 6:9–13). Er det ikke underligt, at vi beder: »Led os ikke ind i fristelse«? Er det Gud der frister os? I Jakobs brev hedder det at Gud ikke frister nogen. Så hvordan skal bønnen Fadervor forstås på det punkt?

Vi håber at hæftet vil lette forståelsen af Jesu ord!

Indhold

Formålet med *Livets Kilde* hæfter er at gøre evangeliet vedkommende og tydeligt for vor tid. Hæfterne læses af kristne fra forskellige trossamfund. Vort ønske er at hjælpe den enkelte med at forstå sig selv og sit forhold til Gud, uanset hvilket kristent samfund man tilhører.

3–5	Det forbudte begær	10–11	Elsk jeres fjender ...
6–7	Et ord forpligter	12–13	Vær da fuldkomne ...
8–9	Ikke øje for øje ...	14–20	Fadervor

Det forbudte begær

JESUS TAGER UDGANGSPUNKT I ET AF DE TI BUD, NEMLIG forbuddet mod at bryde et ægteskab. Han udvider det med udsagnet om det ligeså forkerte i at se med begær på en anden person og derved begå hor i sit hjerte. Jesus hæver dermed det 7. bud op på et højere niveau.

Seksuallivet er en herlig gave fra Gud. Seksuallivet indenfor trygge, kærlige og forpligtende rammer i ægteskabet er skønt, styrker båndet mellem to mennesker og har Guds velsignelse. I den ramme lader Gud os give hinanden det mest intime han har skabt mellem mand og kvinde. Dette vidunderlige forhold mellem to mennesker der elsker hinanden, er intimt beskrevet i Salomons højsang. Men han ønsker at vi skal bruge denne gave, som alle andre på en rigtig måde, til vort eget og alles bedste. Hvis en mand drages af en anden kvinde, så vil det kunne medføre at tanken omsættes til handling hvis lejligheden byder sig. Usømmelige tanker går altid forud for usømmelige handlinger. Derfor er det vigtigt at tanken styres af et rent sind, og at vi frafalder gale handlinger i begyndelsen, i vore tanker.

Gud ønsker at vi skal være trofaste i vort forhold til ham og overfor alle medmennesker. Ægteskabet er et sådant vigtigt forhold hvor vi skal vise trofasthed. Gud vil vide om han kan stole på os, og om vi vil være trofaste mod ham i evighed. Så vi må vise ham at vi kan være trofaste i alle vore forhold med andre mennesker i dette liv. Bibelen bruger ægteskabet som symbol på forholdet

mellem Jesus og kirken (Efeserbrevet 5:31–32). Vi skal være trofaste og holde vore løfter til ham og andre. Gud ønsker at vi skal være til at stole på!

Jesus fortsætter i vers 29 og 30 med at bruge stærke billeder som vi måske synes er stødende. Det er endnu et eksempel på det vi har nævnt om de stærke ord og vendinger Jesus bruger i bjergprædikenen. Jesus mener ikke at vi bogstaveligt skal rive øjet ud, for hvordan vil laster eller syndigt begær som opstår i vore tanker kunne hindres ved at rive højre øje ud eller afhugge højre hånd? Vi kan jo fortsat se med venstre øje og fremture med lystne blikke. Det Jesus vil understrege er alvoren i at nære urette tanker og begær. Sådanne må bekæmpes med stærke midler. Men hvilke?

Mange af os har nok erfaret at den bedste måde at undgå fristelser på er at hindre de fristende tanker i at slå rod ved at undlade at tænke på dem. Jo mere vi fokuserer på det vi ikke bør tænke på, jo større plads optager disse tanker i sindet! Løsningen er at undlade at fokusere på os selv og vort begær. Jesus siger faktisk: Fjern tanken, tag den til fange! Undgå det der leder dig til fald, f. eks. når du ser en kvinde, så se en anden vej. Hvis foden fører dig hen hvor du ved du ikke bør gå, så lad være! Gå et andet sted hen! Dvæl ikke ved fristelsen. Leg ikke med fristelsen fordi du tror du kan tøjle den. Nærm dig ikke noget der måtte friste dig, det være sig ægteskabelige sidespring, ludomani, alkoholmisbrug eller tyveri fra din arbejdsgiver. Undgå at bringe dig i fristende situationer, er det råd Jesus giver.

Så hvis du føler dig fristet, så tænk ikke på det hele tiden, for så fokuserer du kun på dig selv og dit problem. Der er endnu to ting vi må gøre. Det første er at fokusere

på andres behov og hjælpe dem. Dernæst må vi prøve at erstatte negative og gale tanker med gode, opbyggende tanker. Paulus beskriver netop det i brevet til Filipperbrevet 4:8.

Hvorfor det er vigtigt at vi følger Jesu råd

Jesus taler om hvorfor det er vigtigt at vi følger hans råd, for at vi ikke skal komme i helvede (Matthæus 5:30). Helvede er et upopulært emne i dag, men Jesus omtalte det. Problemet for mange er at de har misforstået hvad Helvede er. Det er ikke at pine mennesker i evighed; det er derimod et billede på den anden og evige død. Det ville være urimeligt og ulogisk hvis en kærlig Gud ville lade mennesker pine i millioner og atter millioner af år når de kun havde levet i uvidenhed eller synd i nogle få år. Det ville være et brud med Bibelens princip om at ens straf skal stå i forhold til ugerningen. Ydermere hedder det i Johannes' Åbenbaring kap. 21 at der hverken skal være gråd eller pine i den nye himmel og den nye jord, fordi det der var før er forsvundet. Hvordan kan der være glæde omkring Guds bord i evighed hvis nogen vidste at deres familiemedlemmer samtidig blev pint? Det græske ord for helvede som er brugt i dette vers, er *gehenna*. Det har sin oprindelse i navnet på Hinnoms dal, der var en dal lige udenfor Jerusalems mure. På Jesu tid var det stedet hvor man brændte og tilintetgjorde affaldet fra byen. Jesus bruger stærke billeder for at vise at troen på ham er vigtig, og at synd, hvad der ikke stemmer overens med Guds standard, er alvorlig. Straffen er den anden og evige død.

Der er ikke plads her til at forklare de skriftsteder der synes at underbygge tanken om evig pine. Skriv til *Livets Kilde* hvis du ønsker en forklaring desangående.

Et ord forpligter

DET NÆSTE JESUS SIGER, HANDLER OM AT VÆRE troværdig. Det burde være unødvendigt for kristne at bruge eder for at blive troet, eftersom vi med vort levned burde vise at andre kan stole på os og det vi siger.

Disse vers handler om eder hvor vi beder Gud bevidne et løfte og straffe den der bryder sin ed. På Jesu tid var der to utilfredsstillende forhold ved at aflægge ed. Det ene var det vi kunne kalde en *overfladisk ed*, hvor der sværges i en sammenhæng når det ikke er nødvendigt eller passende.

Alt for ofte misbruger mennesker i dag Guds navn eller det der har med Gud at gøre. De tager det hellige navn på deres læber på de mest tankeløse og uærbødige måder. Desværre er der også nogen der bruger navnet Jesus i hver anden sætning. Vi skal omtale Gud og det der er helligt med dyb respekt og ærbødighed.

Jøderne brugte som regel vidner til at bekræfte de afgivne løfter. De var forsigtige med at bruge Guds navn, fordi de så følte at Gud blev part i det der blev sagt. Det kunne de undgå ved at undlade at sværge ved hans navn. En ed der ikke omfattede Guds navn, var med andre ord ikke helt så alvorligt og kunne lettere brydes. Det var den anden utilfredsstillende brug af ed som Jesus irettesatte, den *undvigende ed*. Jesus siger begge eksempler er forkerte. I Matthæus 23:16–22 giver han eksempler på hvilke forskellige vidner jøderne

kunne bruge i deres eder. Men han siger at vi ikke kan dele vort liv i to båse, den ene hvor Gud udgør en del, og den anden som ikke har med Gud at gøre. Hele vort liv, med hver eneste åndedrag, hver gerning og hvert ord vi siger, står vi foran Guds ansigt hvor han både er vidne og part. Gud er overalt og i enhver aktivitet vi udøver i dette liv.

Idealet er at vi aldrig behøver at bruge en ed til at understøtte eller garantere for sandheden i vore ord. Vort løfte burde være ja eller nej, og flere ord ville være overflødige. En kristen skal kendes på at han eller hun er både sandfærdig og troværdig.

Betyder det Jesus siger at vi ikke bør aflægge ed i en retssal? Sådan forstår kvækerne det. De vil overhovedet ikke aflægge ed. Men er det faktisk det Jesus taler om i disse vers? Gud selv aflagde ed (1. Mosebog 22:16–17). Jesus nægtede ikke at aflægge ed da han førtes foran Rådet (Matthæus 26:63–64). Paulus påberåbte Gud som vidne på at det var for at spare menigheden i Korinth at han ikke var rejst dertil (2. Korintherbrev 1:23). Han skriver i Galaterbrevet 1:20: »Jeg tager Gud til vidne på, at hvad jeg skriver her, ikke er løgn!« Det er derfor ikke forkert at aflægge en højtidelig ed, men det Jesus siger, er at eftersom vi i vort daglige liv hele tiden står foran Guds ansigt og han er en aktiv del af vort liv, burde det være unødvendigt at påberåbe sig ham eller noget andet som vort vidne. Man burde kunne stole på det en kristen siger. Derfor siger Jesus At det er nok at ytre sig med et ja eller et nej (Matthæus 5:37).

Den broder til Jesus der skrev Jakobs brev, skriver det samme i Jakob 5:12. »Jeres ja skal være et ja, og jeres nej skal være et nej«. □

»Ikke øje for øje ...«

JESUS BEGYNDER AT CITERE FRA VERDENS ÆLDSTE STRAFFELOV, LOVEN om lige for lige ved en strafudmåling. Denne lov er kendt helt tilbage fra kong Hammurabis ældste kendte lovsamling ca. 2000 før Kristus.

I Det Gamle Testamente står denne lov tre gange (2. Mosebog 21:23–25; 3. Mosebog 24:19-20; 5. Mosebog 19:21). Det der er vigtigt at lægge mærke til, er at denne lov gjaldt foran en dommer i en retssag (5. Mosebog 19:18), og ikke for enkeltindivider der skulle hævne sig »øje for øje«. Det var det modsatte der var lovens hensigt, nemlig at hindre hævn og familiefejder, i og med at det var domstolen der skulle straffe den skyldige. I 3. Mosebog 19:18 står der at man ikke må hævne sig.

Helt fra gammel tid blev denne lov forstået sådan at princippet var lige for lige, ikke nødvendigvis at straffen skulle være den samme som forbrydelsen, noget f. eks. 2. Mosebog 21:26–27 er et eksempel på.

På Jesu tid havde jøderne åbenbart overført princippet om retfærdig gengældelse fra retssalen, hvor det hørte hjemme, til forhold mennesker imellem udenfor retssalen, hvor det ikke hørte hjemme. På den måde retfærdiggjorde jøderne personlig hævn, til trods for at loven sagde det modsatte! Jesus siger at dette princip ikke måtte anvendes sådan. Forholdet til vor næste (ven eller uven) skal bygges på kærlighed og tilgivelse, ikke først og fremmest på krav om retfærdighed.

Jesus giver derefter fire kendte illustrationer på hvad han mener. Den der er mest kendt er den om at vi skal vende den anden kind til (5:39).

Man må ikke gengælde ondt med ondt

Vi må ikke gengælde ondt med ondt. Vi må ikke tage hævn. Vi må dog ikke være enige i eller acceptere det onde, ej heller indgå kompromis med det. Vi må ganske enkelt ikke gengælde på samme plan, for så fortsætter spiralen med uret, en spiral der aldrig vil ende. Vi må med vort eksempel standse denne ondskabens spiral. Nogle tror at kristne er svæklinge der lader sig træde på. Lod Paulus sig træde på? Han krævede sine rettigheder i Filippi, men i kærlighed til sin ven valgte han at afstå fra sine rettigheder, således at Silas ikke blev pisket og fængslet alene (Apostlenes Gerninger 16:35–39). Paulus irettesatte Peter offentligt da Peter ikke ville spise sammen med hedningerne (Galaterbrevet 2:14). Paulus var ingen svækling, og det var Jesus heller ikke – læs hvordan han svarede farisæerne! Men Jesus og Paulus sank aldrig ned på det plan at de gengældte ondt med ondt. Paulus skriver: »Lad dig ikke overvinde af det onde, men overvind det onde med det gode« (Romerbrevet 12:21).

Et godt eksempel på dette i vor egen tid er Martin Luther King. Hans hus blev bombesprængt. Han levede 13 år under konstante trusler. Han blev angrebet med kniv. Han blev udsat for ondsindede beskyldninger om at være kommunist. Han blev fængslet over 20 gange. I en bog hans kone skrev om ham fortæller hun at han alligevel ikke havde nogen bitterhed i sit hjerte, nag i sin sjæl eller hævn i sin tanke.

De fire eksempler (5:39–42) viser en aktiv holdning. At vende den anden kind til var en aktiv men ikke skadelig handling. I Mellemøsten var slaget med baghånden mod højre kind »det fornærmende slag«. De kristne skulle ikke kere sig om sådanne fornærmelser, men aktivt vise at de var uenige i handlingen ved at vise dens meningsløshed, men de skulle ikke tage personlig hævn. □

»Elsk jeres fjender ...«

JESUS INDLEDER DETTE AFSNIT MED AT SIGE: »I HAR HØRT det er sagt: Du skal elske din næste og hade din fjende.« Det er ikke et citat fra Det Gamle Testamente. Den første del er fra 3. Mosebog 19–18, hvor det hedder at vi skal elske vor næste. Men der er intet bud i Det Gamle Testamente om at vi skal hade vor fjende. Tværtimod er der flere steder i Det Gamle Testamente som siger det modsatte: »Hvis din fjende er sulten, så giv ham noget at spise« (Ordsprogene 25:21), se også 2. Mosebog 23:4–5 og 5. Mosebog 22:1–4). Jesus talte imod en holdning der var populær på hans tid. Men vi skal ikke hade vor fjende, for vor fjende er vor næste, og dommen tilhører Gud!

Disse kendte ord fra Jesus er de vanskeligste for os at efterleve, nemlig at elske dem der hader os! Hvis menneskeheden kunne efterleve bare dette ene bud, ville vi have fred på jorden. Men hvad betyder det at vi skal elske vore fjender? Der er flere ord på græsk som kan oversættes med *elske* på dansk. Det er *eros*, *filia* og *agape* (se hæftet *Hvad er Guds kærlighed (del 1)* i *Livets Kilde* hæfteserie for en forklaring på forskellen på disse ord). *Agape* bruges i forbindelse med at beskrive Guds kærlighed. *Agape* er ikke en følelse eller stemning, men betyder at give uden at få noget igen, at gøre det der er bedst i det lange løb for en anden person, og det at vise velvilje, forståelse og tilgivelse. Det ord bruges til at beskrive Guds kærlighed overfor os. Jesus siger i vers 45 at Gud lader det regne over

både retfærdige og uretfærdige. Gud elsker alle mennesker, også de uretfærdige. Gud elsker syndere, men han hader det de gør. Hvis Gud elsker de uretfærdige, hvordan kan vi så hade dem? Vi skal vise dem Guds kærlighed, *agape*.

Det betyder dog ikke at vi skal have de samme følelsesmæssige forhold til vor fjende som vi har til for eksempel vor ægtefælle eller vore børn. Det betyder at vi skal ønske vore fjender alt godt, at vi har et tilgivende sind, at vi handler på en sådan måde overfor dem at det er til gavn for dem i det lange løb. Vi må lære af Jesus da han hang på korset og bad Gud Fader om at tilgive dem der korsfæstede ham, eftersom de ikke vidste hvad de gjorde. Hver og én af os fornærmer Gud, vi synder mod ham, vi går vore egne veje. Men Gud tilgiver os når vi oprigtigt beder om det, fordi han elsker os. Sådan skal vi også tilgive vore fjender og forsøge at sætte et eksempel på hvordan vi skal behandle andre uden bitterhed og ikke gengælde ondt med ondt. Når Jesus siger at vi skal opføre os som Guds børn (vers 45), så betyder det netop at vi skal lære at behandle andre ligesom Gud gør. Guddommelig kærlighed er ikke diskriminerende kærlighed.

Vi kan kun vise *agape*-kærlighed når Gud hjælper os til at overvinde os selv med vor medfødte trang til gengældelse, vrede, og vort krav om at blive »retfærdig behandlet« af andre. Hvis Jesus Kristus er midtpunktet i vore liv, kan Gud vise sin kærlighed til vores fjender gennem os. Det er ikke vores ufuldkomne kærlighed, men Guds sande kærlighed vi skal vise vor fjende. □

»Vær da fuldkomne ...«

JESUS AFSLUTTER DENNE DEL AF BJERGPRÆDIKENEN MED AT sige: »Vær da fuldkommen.« Det er stærke ord, men hvad er det Jesus mener?

Skal vi blive perfekte, det vil sige uden synd? Lad os først se på ordet som er oversat med fuldkommen. Det græske ord er *telios*, som betyder hel, komplet, målet. Det Jesus siger, er at vi skal opfylde det mål Gud har med menneskene. Mennesket skulle være Guds billede. Ydermere er menneskene Guds børn, og vi skal lære at blive som Jesus. Det mål Gud har givet os i dette liv er at vi skal leve og opføre os overfor andre sådan som Gud gør, og som Jesus viste ved sit liv i blandt os. Vi skal være ægte og helstøbte i al vor færd, uden dobbeltmoral. Men mennesket bliver først komplet når Gud fylder os med sin Hellige Ånd og Gud bliver selve midtpunktet i vort liv.

Vi kan blandt andet vise det når vi viser Guds kærlighed til alle, også vore fjender. Så er vi fuldkomne i den forstand at vi er helstøbte og komplette med hans hjælp. Vi er ikke fuldkomne i forhold til synd, noget vi må erkende mange gange i løbet af livet, men Gud er nådig!

I Matthæus 5:21–48 forklarer Jesus med eksempler hvad han mener i vers 20 når han siger, at hvis vor retfærdighed ikke overgår farisæernes, kommer vi slet ikke ind i Himmeriget. For det første viser Jesus at en del af det farisæerne forkyndte, var direkte forkert, også i forhold til Det Gamle Testamente, men han siger også at det ikke er nok at holde lovens bogstav.

Jesu standard i Den Nye Pagt er langt mere ophøjet og

krævende. Den ligger på et højere plan end i Den Gamle Pagts lov. Guds lov i Den Nye Pagt er lagt i vort indre og skrevet i vore hjerter (Jeremias 31:33; Hebræerbrevet 10:16–17) og ikke på stentavler. Denne retfærdighed i Den Nye Pagt skal ved Helligåndens hjælp komme til udtryk i de eksempler Jesus påpeger vedrørende trofasthed, ærlighed, ægthed, venlighed og uvilje mod bitterhed og at gengælde ondt med ondt. På denne måde afspejler vi hvem vi tilhører. Vort kristne kald er ikke at efterligne verden, men vor Far. Vi er Guds børn, og vi skal opføre os ligesom han gør. Så er vi komplette og i Guds øjne fuldkomne. □

*Mange har lært hvordan de skal
vende den anden kind til,
Men ved ikke hvordan de skal
elske ham der slog.*

Augustin

*At gengælde godt med ondt er djævelsk;
at gengælde godt med godt er menneskeligt;
at gengælde ondt med godt er guddommeligt.*

Alfred Plummer

*Eder opstår fordi mennesker
så ofte er løgnere.*

A.M. Hunter

Fadervor

BØNNEN FADERVOR STÅR BÅDE I MATTHÆUS OG LUKAS, MEN der er en lille forskel på de to versioner. I Lukas står Fadervor som et svar fra Jesus til disciplene. De havde spurgt ham: Hvordan skal vi bede? Det var et mærkeligt spørgsmål, for jøderne bad tre gange daglig: Morgen, middag og aften. Til trods for at disciplene må have bedt mange gange i deres liv, ønskede de vejledning om hvordan de skulle bede.

Jøderne havde et fast system for hvilke bønner der skulle fremsiges til hvilken tid, på den måde blev bønnerne let formalistiske. De havde en fast bønneformular til næsten enhver lejlighed: Før og efter måltiderne, når de fik gode nyheder, når de kom ind i eller gik ud af en by osv. Det var efterhånden kun tomme ord der blev remset op. Ordene kom ikke fra hjertet. Bønnerne havde en tendens til at være lange. Der er måske en underbevidst tanke om at hvis vi blot banker længe nok på Guds dør, så vil han svare. Nogle jøder yndede at blive set mens de bad, så andre kunne se deres gudfrygtighed. Jesus derimod, ville at bønnerne skulle være personlig og ikke bare ord der blev gentaget uden der blev tænkt dybere over dem. Fadervor er en discipels bøn. Det er en bøn fra én der har overgivet sit liv til Gud og som forstår hvad han beder om. Den er ikke for hvem som helst.

De første kristne tog tidligt denne bøn ind i deres liturgi. Ifølge værket *Didache*, som blev skrevet før år 100 e.kr., tog de kristne jødernes tradition op ved at bede denne bøn tre gange daglig. Var det Jesu mening med denne bøn?

Bønnerne er i vi-form, som er fællesskabets form. Bønnerne er

for alle kristne. Det der er så specielt ved Fadervor, er dens korte form med dens rige indhold.

Bønnerne består af syv dele. Først bliver bønnerne rettet til Gud. Derefter er der tre dele der omtaler Gud, de sidste tre dele handler om vort forhold til andre mennesker. Bønnerne kan opfattes som en endetidsbøn, dvs., at bønnerne opfyldes i endetiden. Desuden kan den opfattes etisk, dvs., at den fortæller os hvordan vi skal leve vore liv. Begge tolkninger af bønnerne har god mening.

Vor Fader, du som er i himlene! ...

Læg mærke til at bønnerne begynder med at vi har et personligt og nært forhold til Gud. Gud er vor Far, ikke vor broder eller tjener. Vi har ikke et fjernt forhold til ham. Gud er Far til alle mennesker. Han er ophav til alt liv og alt som eksisterer. Det fortæller noget om hvordan vi skal behandle vore medmennesker – som søskende! Det er den etiske tolkning af denne linie i bønnerne, som siger os hvordan vi bør behandle andre mennesker, mennesker af alle folkeslag og hudfarve.

Fadervor beskriver det nære forhold mellem en fuldkommen Far og hans børn. Vi er hans børn. Akkurat, som børn er en del af deres forældre, er vi ét med Gud, selv om vi foreløbig er fysisk adskilt fra ham fordi vi endnu er i »kødet«. Denne linie siger at Gud elsker os med ubetinget kærlighed. Gud elsker os uanset hvor dumt vi opfører os i livet. Han er måske ikke altid så glad for det vi gør, men han holder altid af os, på samme måde som en far altid burde elske sine børn. Bønnerne begynder med tryghed, kærlighed og omsorg. Vort forhold til Gud hviler på kærlighed, ikke på krav eller frygt. Vi kan være trygge, vor Far er med os. Du har ingen der er dig nærmere end Gud. Han har skabt dig.

Han ved alt om dig og kender alle dine tanker. Han ønsker at tilgive dig, og han bor i dig ved Helligånden. Ingen er dig nærmere end Gud

Et barn kender ikke til alle farer i det voksne liv. Barnet stoler på at forældrene skaffer mad på bordet, klæder på kroppen, husly osv. Barnet stoler på sine forældre. Vi bør på samme måde stole på Gud og ikke bekymre os om alt det der kan komme til at ske i vore liv. At vi erkender at Gud er vor Far, burde indebære at vi kan være trygge og frie for unødvendige bekymringer om dagen i morgen.

Udtrykket »i himlen« siger egentlig at det er den almægtige Gud vi beder til, ikke vor fysiske far. Det understreger også hans hellighed og hans magt.

Helliget blive dit navn ...

Jøderne havde en så stor agtelse for Guds navn at de undgik at udtale det. I Det Gamle Testamente står der at vi holder Guds navn helligt ved at ære ham og holde hans bud (3. Mosebog 19:2). Når vi siger at vi skal helligholde hans navn, betyder det med andre ord at vi ikke må misbruge hans navn, og at vi skal leve efter hans standard. Det er den etiske tolkning af bibelstedet, hvor vi med vore ord og handlinger holder Guds navn helligt. Men bibelstedet kan også tolkes derhen at Gud med sine handlinger helligholder sit navn.

At være hellig betyder faktisk »at være udskilt til et specielt formål«. Når vi siger at Guds navn er helligt, så er det anderledes end alle andre navne. På hebræisk afspejler navnet på en person ofte egenskaberne, karakteren eller personligheden hos denne person. Når det i Bibelen hedder at vi kender Guds navn, så betyder det at vi kender hans natur og karakter. Fadervor siger mere end at Guds navn er helligt, nemlig at Gud selv er hellig. Når det i Bibelen hedder

at enhver der bekender Jesu navn, er frelst, så indebærer det mere end blot at sige selve navnet. Det sætningen siger, er at enhver der tager imod Jesus som Herre i sit liv, med alt det hans navn repræsenterer, og lever derefter, vil blive frelst.

Komme dit rige ...

Evangelisten Matthæus bruger tit betegnelsen »Himmeriget«, i stedet for »Guds rige«, fordi han hovedsagelig skrev sit evangelium for jøderne. Jøderne kviede sig ved at udtale Guds navn, fordi det var for helligt. Guds rige bliver derfor tit omskrevet til Himmeriget. I det tidlige kristne skrift *Didache*, er det tydeligt at denne del af bønningen blev opfattet som et ønske om, at Guds rige snart måtte afløse denne ulyksalige verden – altså et ønske om Jesu genkomst. Også i Matthæus er det denne fortolkning der dominerer (se Matthæus 8:11; 13:43). Denne sætning minder os om at Gud kan gribe ind i historien. Et andet synspunkt er at Guds rige er der hvor Gud er. Guds rige har altid eksisteret og vil altid eksistere. Guds rige er der hvor Guds magt råder.

Da Jesus kom til jorden, var han en repræsentant for Guds rige. Derfor omtales Guds rige som nærværende (Matthæus 12:28). Guds rige findes i dag. Det er hvor Guds vilje sker fuldt ud, som i himmelen. Guds rige begynder for os allerede den dag vi omvender os og bekender vor synd og går til Gud i dåb. Så giver han os sin ånd til at hjælpe i vor videre færd, og fra da af har vi samfund med Gud vor Far. En dag vil hele jorden opleve dette, hvilket jo er det som er vort og verdens håb!

Ske din vilje ...

Det vanskeligste for et menneske at affinde sig med er måske, at underkaste sig en andens vilje, i dette tilfælde Guds. En

kristen må acceptere Guds vilje i sit liv. Det er vanskeligt! Vi må bøje os for hans krav om et liv i lydighed, og at leve et nyt glad liv i troen på Kristus. Vi må acceptere at det der sker i vor tilværelse, hvad enten det er sorger eller glæder, er bedst for os i det lange løb, selvom vi ikke forstår det her og nu. I et kristent menneskes tilværelse er det Guds vilje der bør råde, lad det være vor gudstjeneste overfor ham. Det er også hans vilje at vi anerkender hans fresegave; ligesom det er Guds vilje at vi alle får øjnene op for sandheden, hvilket omfatter den plan han har med os, og som er beskrevet i Johannes' Åbenbaring. Dette emne vil blive behandlet i et kommende hæfte.

Giv os i dag vort daglige brød ...

Denne tilsyneladende enkle sætning har været problematisk fordi det græske ord som er oversat til »daglig«, indtil for nylig har været helt ukendt. Selv kirkefaderen Origenes, der levede ca. 250 e.Kr., kendte ikke ordet. Det er derfor måske det græske ord der har været mest omdiskuteret i forbindelse med oversættelsen af Bibelen. Det er ikke brugt andre steder i Bibelen, ej heller i andre optegnelser fra oldtiden. »Daglig« er en god oversættelse, men det græske ord betyder gerne morgendagens brød. Denne sætning lærer os at stole på Gud. Den lærer os at leve én dag af gangen, og ikke at være bekymrede for den fjerne fremtid. Vi må planlægge fremtiden og berede os på morgendagen, men resten lægger vi tillidsfuldt i hans hænder. Sætningen minder os om at bøn og arbejde går hånd i hånd.

Brød var noget af det vigtigste og almindeligste man spiste på den tid. Derfor menes der med brød mad, det vi behøver for at opretholde livet. Vi beder Gud hjælpe os med alt det vi trænger til, ikke alt det vi har lyst til. »Brød« har også en

åndelig betydning. Jesus sagde: »Mennesket skal ikke leve af brød alene. Men af hvert ord, der udgår af Guds mund« (Matthæus 4:4). Altså beder vi om at Gud daglig giver os sit Ord, så vi ikke blot bliver styrket på legemet, men også i troen. Endelig husker denne sætning os på at alle har et behov, »giv os vort daglige brød«. Denne bøn er ikke egoistisk, men en bøn om at alle mennesker må få det de behøver til livets ophold. Vi beder for hele menneskeheden.

Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere ...

At tilgive andre mennesker det onde de har gjort mod os er svært! Denne sætning betyder at fordi Gud har tilgivet os, bør vi tilgive andre for den krænkelse de har påført os. I samme grad som vi tilgiver andre, vil Gud bære over med os. Det er et stort krav Gud her stiller os i Den Nye Pagt! Når vi tilgiver, er det ikke nok med ord til vor næste, det må indebære en proces hvor vi bearbejder vore følelser, så al nag endeligt forsvinder. Sårede følelser og bitterhed må ikke være en del af kristnes verden: »Se til, at ingen går glip af Guds nåde, at ingen bitter, skadelig rod får lov at sætte skud, så mange forgiftes af den« (Hebræerbrevet 12:15). Mellemværendet må udglattes og derefter glemmes. Først da har vi tilgivet vor næste. Guds tilgivende nåde forpligter! Hver gang vi beder Fadervor bliver vi mindet om det. Det er stærke ord og viser at Gud kun tilgiver os i samme grad som vi er villige til at tilgive andre!

Led os ikke ind i fristelse ...

Denne sætning har mange haft svært ved at forstå. Leder Gud os ind i fristelser? I Jakobs brev hedder det at Gud ikke frister nogen. Det græske ord der er oversat til »fristelse«,

kan også oversættes til »prøve« eller »teste«, men i så fald i en positiv betydning. Det at blive hærdet og gjort stærkere gennem en prøvelse eller test er noget positivt. En omskrivning af denne sætning der kunne lette forståelsen lyder. »Læg ikke større byrder på os end vi kan bære.«

Fri os fra det onde ...

Grundteksten kan forstås derhen at vi beder om at blive reddet fra den onde, men den kan også forstås sådan at vi beder om at blive reddet fra alt det der sårer os fysisk og psykisk.

For dit er Riget og magten og æren i evighed ...

Alt tilhører Gud, både hans rige, hans magt og ære. Der er ingen højere magt eller myndighed at gå til end Gud vor Far, og det kan du og jeg gøre så ofte vi vil i bøn. Gud er ikke bare en idé eller et fromt ønske. Gud eksisterer og er mere virkelig end os mennesker, fordi han altid har eksisteret og fordi han har skabt alt det du ser omkring dig. Undertiden er det svært for os at forstå at bøn ikke er en enetale hvor vi snakker ud i den blå luft, men at det er et virkeligt fællesskab med Gud hvor vi har en samtale med det mægtigste individ der findes. Der findes ingen anden der er så mægtig som Gud. Derfor er det at bede for andre mennesker det vigtigste vi kan gøre for andre. For så lægger vi deres problemer i hænderne på ham der har skabt os og elsker os, og vil os alt godt. Er der noget vi selv kan hjælpe med, vil han lade os forstå hvad vi kan gøre. For han har også givet os evner og talenter, som det er meningen vi skal bruge til gavn for hinanden.

Fadervor er altomfattende. Til trods for bønnens korte form, indeholder den en dybde og åndelig rigdom af format. □

Adresseændringer bedes meddelt til:

Livets Kilde, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 33,
SE-270 35 Blentarp, Sverige
Fax: 0046 - (0)46 800 57

Redaktionens adresse:

Livets Kilde, Postboks 89 Holmlia, NO-1201 Oslo
www.livetskilde.org

Andre adresser i Norden:

Danmark: *Livets Kilde*, c/o Egen 18, DK-4000 Roskilde

Finland: *Livets Kilde*, Box 603, FI-00101 Helsingfors

Sverige: *Livets Kilde*, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 33,
SE-270 35 Blentarp, Sverige (produksjon)

Vi kan kontaktes på telefon:

Danmark: +45 - 22 67 70 96
Norge: +47 - 64 87 74 48
Sverige: +46 - (0)0301-449 57

Støtte til udgivelse af *Livets Kilde* hæfteserie

Abonnementet på *Livets Kilde* hæfter er gratis. Vi har for tiden ca. 1400 abonnenter og uden støtte fra vore læsere havde det ikke været muligt for os at udgive hæfterne. Vi vil gerne udtrykke vor dybeste taknemmelighed over for alle der støtter *Livets Kilde* hæfter! Arbejdet med at lave hæfterne sker med frivillig indsats. Men trykning af hæfterne og porto må betales. De som ønsker at støtte udgivelsen af hæfterne så vi kan fortsætte denne tjeneste og måske endda sende hæfter til endnu flere abonnenter, kan sende en gave til én af følgende konti:

Danmark: 1-245-7278

Finland: 800014-1952461

Norge: 7082 0512624

Sverige: 98 07 30-6

Forfatter til dette hæfte: Carl Fredrik Aas
Norsk originaltitel: *Bergprekenen (del 3)*
Oversætter: Chresten Emil Madsen